

Tăng cường quản lý hoạt động tự rèn luyện của sinh viên, gắn học đi đôi với rèn tại Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh - Đại học Thái Nguyên

Nông La Duy*

*ThS, Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh, Đại học Thái Nguyên

Received: 12/10/2023; Accepted: 15/10/2023; Published: 12/11/2023

Abstract: Managing self-training activities of students at National Defense and Security Education Center to contribute to the educational goal of training Vietnamese people to develop comprehensively, ethically, and intellectually the health, aesthetics and career, loyal to the goal of national independence and socialism, forming and fostering personality, meeting the requirements of building and protecting the socialist fatherland of Vietnam. Based on the analysis and systematization of relevant research and perspectives, solutions are proposed to contribute to innovating the management of students' self-training activities, combining learning with practice. This is practical content, creating a military environment for students to practice, to achieve the goal of improving the quality of learning defense and security education as well as improving students' training results.

Keywords: Management; Self-training; Student; Center; Education; National defense and security education

1. Đặt vấn đề

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm công tác giáo dục, rèn luyện đội ngũ cán bộ. Người luôn coi trọng quá trình tự rèn luyện của mỗi con người. Theo Người, tự rèn luyện là quá trình diễn ra một cách lâu dài, cụ thể, tỉ mỉ, tạo thành những kỹ năng, kỹ xảo trong xử lý công việc và thực hiện nhiệm vụ được giao; tất cả mọi người đều phải tự mình rèn luyện, tu dưỡng bản thân để có thể phục vụ sự nghiệp cách mạng lâu dài, được nhân dân tin tưởng tuyệt đối. Người nhắc nhở: “Trước mặt quần chúng, không phải ta cứ viết lên trán chữ “cộng sản” mà ta được họ yêu mến. Quần chúng chỉ quý mến những người có tư cách, đạo đức. Muốn hướng dẫn nhân dân, mình phải làm mực thước cho người ta bắt chước”[1].

Quá trình tự rèn luyện để mỗi cán bộ, đảng viên nâng cao bản lĩnh chính trị, khắc phục những hạn chế, khuyết điểm, khơi dậy, phát huy những mặt tích cực, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao, bởi “Mỗi con người đều có thiện và ác ở trong lòng. Ta phải biết làm cho phần tốt ở trong mỗi con người này nở như hoa mùa Xuân và phần xấu bị mất dần đi, đó là thái độ của người cách mạng”[3].

Mục tiêu của công tác giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQP&AN) là: “Giáo dục cho công dân về kiến thức quốc phòng và an ninh để phát huy tinh thần yêu nước, truyền thống dựng nước và giữ nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, nâng cao ý thức, trách

nhiệm, tự giác thực hiện nhiệm vụ quốc phòng và an ninh, bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa” [4].

Trong một môi trường sinh hoạt, học tập, rèn luyện hoàn toàn mới, SV chịu tác động trực tiếp và gián tiếp của nhiều yếu tố, gây ảnh hưởng không nhỏ tới quá trình rèn luyện của từng SV. Hoạt động quản lý rèn luyện SV tại Trung tâm GDQP&AN, giúp cho công tác rèn luyện được hiệu quả và nhằm củng cố, phát triển hoàn thiện các phẩm chất nhân cách cho SV trong quá trình học tập, rèn luyện tại Trung tâm, để khi SV trở về trường học tập có được bản lĩnh của người “chiến sĩ”, đáp ứng được yêu cầu học tập và công tác. Do đó, cùng với việc giáo dục rèn luyện và xây dựng ý thức tự rèn luyện cho SV, thì công tác quản lý hoạt động tự rèn luyện của SV tại các Trung tâm GDQP&AN, và lao động có kỷ luật sau này cho SV.

2. Nội dung nghiên cứu

Thực chất của quản lý hoạt động tự rèn luyện của SV học môn học GDQP&AN là quá trình tổ chức, chỉ đạo của các lực lượng giáo dục trong Trung tâm với việc giáo dục nhận thức và hình thành thói quen hành vi tự rèn luyện, bảo đảm cho SV tự rèn luyện một cách tự giác trong quá trình học tập, rèn luyện tại Trung tâm và công tác sau này. Đồng thời, quản lý giáo dục ý thức tự rèn luyện cho SV cũng bao hàm cả việc tự quản lý, tự giáo dục của SV. SV không chỉ là đối tượng chịu sự tác động của chủ thể quản lý mà còn là chủ thể tự quản lý quá trình giáo dục ý thức

tự rèn luyện của bản thân thông qua các hoạt động xây dựng kế hoạch tự học tập, tự rèn, tự thực hiện kế hoạch và tự kiểm tra, đánh giá kết quả tự rèn luyện của bản thân.

Xét theo quan điểm hệ thống cấu trúc, để việc quản lý hoạt động tự rèn luyện của SV tại Trung tâm GDQP&AN đạt hiệu quả cao, điều tất yếu phải nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến công tác quản lý hoạt động rèn luyện của SV. Từ đó, đưa ra những biện pháp nhằm nâng cao chất lượng công tác quản lý hoạt động tự rèn luyện của SV.

2.1. Các yếu tố ảnh hưởng đến công tác quản lý hoạt động rèn luyện của SV

2.1.1. Những yếu tố chủ quan

Nhận thức về lối sống của SV có tính chất quyết định đến hành vi của mỗi cá nhân và bộc lộ rõ lối sống của họ. Người có nhận thức đúng về lối sống sẽ là tiền đề để có cách ứng xử phù hợp với chuẩn mực đạo đức, pháp luật và có ích cho cộng đồng và xã hội, xây dựng được mối quan hệ giữa con người với con người, con người với môi trường sống. Ngược lại người có nhận thức không đúng sẽ có lối sống buông thả, ích kỷ, sẽ có cách cư xử trái với đạo lý, gây phiền hà cho cộng đồng và xã hội thậm chí sa vào tệ nạn xã hội và phạm pháp.

Sự tự rèn luyện của SV là vô cùng quan trọng, đặc biệt là trong điều kiện sống của SV khi xa gia đình, ít chịu sự quản lý trực tiếp của gia đình. SV có bản lĩnh là những người có sự tự rèn luyện để có được lối sống đẹp, không bị ảnh hưởng xấu của những tác động bên ngoài, không vướng vào tệ nạn xã hội. Họ sẽ nhanh chóng thích nghi với hoàn cảnh sống mới, hòa nhập với hoạt động chung trong nhà trường và dần trưởng thành. Ngược lại, chỉ cần thiếu sự tu dưỡng, rèn luyện mình trong lối sống thì SV dễ mắc phải những sai sót làm ảnh hưởng tới quá trình học tập, tới sự nghiệp của mình.

Thói quen: SV phần lớn là người các địa phương, có các hoàn cảnh sống khác hẳn với lối sống và hoạt động của các thành phố lớn. Những thói quen của mỗi người thường đã được hình thành nếp sống. Những thói quen tốt cũng là một điều kiện để hình thành lối sống đẹp. Chính thói quen của SV cũng ảnh hưởng không nhỏ đến công tác tự rèn luyện của SV. Bởi vì thói quen và hành động đã được hình thành không dễ dàng để thay đổi được. Nếu SV có thói quen tốt thì việc quản lý, giáo dục rèn luyện gặp nhiều thuận lợi. Ngược lại, nếu SV có thói quen chưa tốt sẽ ảnh hưởng rất lớn đến hiệu quả giáo dục, rèn luyện cho SV của Trung tâm GDQP & AN.

Trình độ của cán bộ làm công tác quản lý hoạt động tự rèn luyện SV: Con người là một trong những yếu tố quyết định đến chất lượng GD &ĐT. Để cho việc quản lý hoạt động tự rèn luyện của SV đạt hiệu quả thì trước hết cán bộ, nhân viên, trong Trung tâm phải có nhận thức đúng đắn về ý nghĩa và tầm quan trọng của công tác quản lý hoạt động tự rèn luyện.

2.1.2. Các yếu tố khách quan

Đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước: Những năm qua cùng với những thành tựu vượt bậc của công cuộc đổi mới đất nước, công tác quốc phòng, an ninh của nước ta luôn được Đảng và Nhà nước, nhân dân chăm lo xây dựng, củng cố. Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII khẳng định: “*Tăng cường, củng cố GDQP&AN là nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên của Đảng, Nhà nước và toàn dân*”. Tư duy mới của Đảng ta về xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân trong giai đoạn hiện nay được thể hiện rõ ở việc tăng cường bồi dưỡng kiến thức GDQP&AN, làm cho mọi người hiểu rõ những thách thức lớn tác động trực tiếp đến nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Công tác quốc phòng và an ninh được quan tâm đào tạo và giáo dục cho SV còn thể hiện chủ trương đúng đắn của Đảng và Nhà nước ta, góp phần nâng cao vị thế chính trị, quân sự của nước ta đối với các nước trong khu vực và bạn bè quốc tế.

Sự tác động của điều kiện KT -XH đối với việc tự rèn luyện của SV: Đất nước ta hiện nay đang trong công cuộc đổi mới, đất nước có nhiều thay đổi quan trọng: chính trị ổn định, kinh tế có những bước tăng trưởng nhất định, văn hóa xã hội có tiến bộ trên nhiều mặt, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được nâng cao... Điều kiện kinh tế, xã hội thuận lợi tạo điều kiện cho sự phát triển của giáo dục và đào tạo. Đầu tư cho giáo dục không ngừng được tăng lên, điều kiện sống và học tập của SV không ngừng được cải thiện. Tuy nhiên, nền kinh tế thị trường có những mặt tích cực và tiêu cực của nó đang từng ngày, từng giờ ảnh hưởng trực tiếp và gián tiếp đến SV. Trung tâm GDQP&AN là cơ sở giáo dục và đào tạo, là một bộ phận của xã hội, do đó tất yếu phải chịu sự chi phối tác động nhiều chiều từ xã hội... những biểu hiện tiêu cực tất yếu sẽ tác động, chi phối đến tâm tư, tình cảm, nguyện vọng, động cơ học tập, chấp hành kỷ luật của SV.

Một số biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác quản lý hoạt động tự rèn luyện của SV tại Trung tâm GDQP & AN, Đại học Thái Nguyên.

Tăng cường giáo dục chính trị tư tưởng nhằm

nâng cao nhận thức về tự rèn luyện cho SV

Mục tiêu giáo dục chính trị tư tưởng cho SV tại Trung tâm GDQP&AN - Đại học Thái Nguyên là giáo dục phẩm chất chính trị, bản lĩnh cách mạng và lối sống cho SV nhằm hình thành những phẩm chất chính trị của con người mới có lý tưởng, trung thành với sự nghiệp cách mạng, đáp ứng ngày càng tốt hơn công cuộc xây dựng, bảo vệ Tổ quốc và tự giác tích cực học tập, tự rèn luyện trong môi trường quân sự tại Trung tâm GDQP&AN - Đại học Thái Nguyên. Quá trình giáo dục ý thức tự rèn luyện cho SV phải tiến hành thường xuyên, liên tục và nhất quán trong mọi hoàn cảnh, mọi tình huống, tạo thành nền nếp để phát triển, củng cố và hoàn thiện thói quen cho SV trong suốt quá trình học tập, rèn luyện tại Trung tâm GDQP&AN - Đại học Thái Nguyên.

2.2. Tổ chức thực hiện nghiêm các chế độ trong ngày theo nếp sống quân sự cho SV

Duy trì chặt chẽ các chế độ nền nếp, quy định trong cuộc sống quân sự hàng ngày mục đích là để thực hiện công tác quản lý hoạt động tự rèn luyện của SV. Quá trình đó phải được thực hiện từ dễ đến khó, tăng dần tính phức tạp, hình thành thói quen tự rèn luyện. Tổ chức duy trì thực hiện các chế độ trong ngày cho SV tại Trung tâm phải mang tính hệ thống, liên tục; song song thực hiện xây dựng thói quen tốt gắn liền với đấu tranh loại bỏ thói quen xấu; kiên trì khéo léo, nhưng phải nghiêm khắc trong duy trì và có biện pháp giám sát, kiểm tra chặt chẽ việc chấp hành các chế độ trong ngày theo nếp sống quân sự SV.

Tổ chức mô hình trung đội (lớp) SV tự quản trong GDQP & AN

Xây dựng mô hình trung đội SV tự quản tại các Trung tâm, nhằm mục tiêu phát huy tinh thần kỷ luật tự giác, tích cực, chủ động của SV, của cả tập thể trung đội trong học tập và rèn luyện. Giúp mục tiêu giáo dục của đội ngũ cán bộ quản lý và GV chuyển hóa thành nhu cầu tự thân của mỗi SV, giúp biến quá trình giáo dục thành quá trình tự giáo dục. Các thành tố của trung đội tự quản gồm: Tự quản trong rèn luyện và tự quản trong học tập; tự quản trong rèn luyện trong thực hiện chế độ nội vụ, vệ sinh trung đội, tự quản trong thực hiện các quy định về điều lệnh, điều lệ, về lễ tiết tác phong...

Hoạt động tự quản trên giảng đường và ngoài thao trường: Đảm bảo về lễ tiết, tác phong và tính chuyên cần trong các nội dung của môn học; tập trung theo dõi bài giảng và hướng dẫn động tác kỹ năng thực hành của giảng viên; tích cực phát biểu trong giờ học và tham gia thảo luận nhóm, nghiêm túc trong hoạt động tự quản; chấp hành những quy

định về kỷ luật thao trường mà giảng viên đã phổ biến; đảm bảo đội hình trong suốt quá trình học tập và chuẩn bị đầy đủ vũ khí, trang bị của cá nhân; bảo quản, giữ gìn vũ khí, trang bị kỹ thuật, thiết bị dạy học, giáo trình, tài liệu, trang phục dùng chung và cơ sở vật chất được giao.

Hoạt động tự học, tự luyện tập: Lập kế hoạch tự học (tự luyện tập) đầy đủ theo đề cương môn học mà giảng viên giao; tự giác thực hiện kế hoạch tự học, tự luyện tập và tích cực trong luyện tập các động tác kỹ năng thực hành; tích cực nghiên cứu giáo trình, tài liệu tham khảo; tự kiểm tra, đánh giá kết quả tự học (tự luyện tập) của bản thân; thực hiện tốt các quy định về chế độ tự học, tự luyện tập của giảng viên và Cán bộ quản lý SV.

Trong thực hiện các chế độ rèn luyện: Tự giác, chủ động chấp hành các chế độ trong ngày, trong tuần; chấp hành quy định về xưng hô, chào hỏi, lễ tiết, tác phong; chấp hành quy định ra, vào Trung tâm và chế độ báo cáo; xây dựng nếp sống văn hóa, cảnh quan môi trường và tham gia tích cực, tự giác vào các hoạt động phong trào và ngoại khóa.

3. Kết luận

Công cuộc đổi mới đang thúc đẩy nền kinh tế phát triển, chính trị đất nước ổn định, củng cố lòng tin của nhân dân đối với Đảng, với chế độ XHCN và tạo điều kiện cho con người bộc lộ phát huy tài năng phục vụ cho bản thân, gia đình và xã hội; đồng thời cũng đòi hỏi ở con người ý thức tôn trọng pháp luật và tự rèn luyện bản thân. Quản lý hoạt động tự rèn luyện của SV tại các Trung tâm GDQP&AN luôn chịu sự tác động đa chiều của các nhân tố khách quan và chủ quan; vừa tác động trực tiếp, vừa gián tiếp; gồm cả những tác động tích cực, cả tiêu cực; sự tác động luôn đan xen và có thể chuyển hóa lẫn nhau. Song, yếu tố quyết định vẫn là năng lực chủ quan của các chủ thể quản lý giáo dục trong việc nhận thức, vận dụng các nhân tố quản lý như thế nào vào trong quá trình tự rèn luyện của sinh viên tại các Trung tâm GDQP&AN để đạt được hiệu quả cao nhất, đáp ứng mục tiêu, yêu cầu công tác GDQP&AN mà Đảng và Nhà nước đã xác định.

Tài liệu tham khảo

1. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, t.6, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011.
2. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, t.11, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011.
3. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, t.15, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, 2011.
4. Luật Giáo dục Quốc phòng và an ninh, Ngày 19/ 6/2013.